

אמר ליה אביי לרב ספרא: ולד, לשון זכר משמע, לכן נתרבה מ"זכר". ואילו תמורה, לשון נקבה משמע. לכן נתרבתה מ"נקבה".

אמרה המשנה לקמן [יח ב]: המפריש נקבה לעולה [ונקבה הרי אינה ראויה לעולה] וילדה זכר, נחלקו בדבר חכמים ורבי אלעזר. חכמים סוברים שאותו הולד, אף על פי שהוא קדוש בקדושת אמו, לא יקרב הוא עצמו, אלא ירעה עד שיפול בו מום, ויפדה, ובדמיו יביאו עולה. ורבי אלעזר סובר שהוא עצמו יקרב עולה.

הלכך דנה הגמרא על ברייתא זו שריבתה קדושת שלמים על ולד שלמים שאמו בעלת מום, האם יש עליו קדושה לגמרי [יותר מאמו!] ויקרב שלמים. או, שירעה עד שיפול בו מום וימכר ובדמיו יביאו שלמים.

ודנה הגמרא: **למאי הלכתא**, לאיזה הלכה יש על ולד בעלת מום קדושת שלמים?

אמר שמואל: קדוש הוא לגמרי, ואפילו

ליקרב!

ודברי הברייתא הם **אליבא דרבי אלעזר**, (13) הסובר כן בולד עולת נקבה, שאף היא אינה ראויה להקרבה. ולמה הוצרך להשיענו זאת?

דמחו דתימא, היה מקום לומר, **כי קאמר רבי אלעזר**, כמה אמר שהולד קדוש אפילו ליקרב, רק בעולה אמר כן, משום דעל כל פנים, **איכא שם עולה על אמו**. שאף על פי שאינה ראויה להקרבה, מכל מקום, לא פקעה ממנה קדושת עולה, שהרי יש אפשרות לנקבה להיות עולה, כגון עולת העוף, כמבואר לעיל [יד ב] "אין תמות וזכרות בעוף".

אבל הני וולדות, של בעלי מומין, שאין שום אפשרות של קדושת הקרבה על שלמים בעלי מומין [ואין קרבן שלמים בעופות], היה עולה על הדעת לומר, שאפילו לדברי רבי אלעזר **לא קרבי!**

איפכא?

ועיין בקרבן אהרן על התורת כהנים מה שתירץ.

והשפת אמת מבאר ששאלת רב ספרא היא על דיון הברייתא "והלא דין הוא", פירוש, הברייתא דנה, למה צריך קרא לרבות את הולד הלא אפשר ללמדו מקל וחומר. ולכאורה קשה [עיין שיטה מקובצת אות ו] אם, לפי דרך זו, כתבה התורה רק יתור אחד לדרשה — מנין לנו לדרוש תמורה ממנו, וללמוד ולד מקל-וחומר מתמורה, הלא אם באמת יש סברא ללמוד ולד יתור מתמורה מטעם היותו גידולי הקדש, ברור שהיינו למדים ולד מיתור האחד, ולא תמורה? וזוהי קושית רב ספרא: אימא "נקבה" להביא

את הולד, וממילא אין לימוד לתמורה כלל, וכל שכן שאין קל-וחומר, ולמה דנה הברייתא ללמוד ולד מתמורה?

וכן להיפך, אימא "זכר" להביא את התמורה? עד שתירץ לו אביי: מסתברא "זכר" להביא את הולד ו"נקבה" להביא את התמורה, מטעם המבואר בגמרא. ועיין בחידושי הגר"א [בסוף המסכת] המבאר בדרך אחרת.

13. התנא האומר "הוא עצמו יקרב עולה" הוא רבי אלעזר בן שמוע, שרבינו הקדוש למד לפניו. ואילו התנא האומר "ולד שלמים לא יקרב שלמים" הוא רבי אלעזר בן הורקנוס תלמיד רבי יוחנן בן זכאי שבימי החורבן. תוס' יום טוב